

Érettségi feladatok gyűjteménye

Egyetemes történelem

Emelt szint

2005–2016

Megoldások

Érettségi feladatok gyűjteménye – Egyetemes történelem – Emelt szint – Megoldások – 2

Az eredeti feladatsorok és javítási útmutatók lelőhelye:

<https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/feladatsorok>

Összeállította: Fekete Bálint

2018

A megjelenést az *Újkor.hu* – *A velünk élő történelem* tette lehetővé.

www.ujkor.hu

1. A feladat Arisztotelész görög filozófus demokrácia-felfogására vonatkozik. (E/4)

Döntse el a forráshoz kapcsolódó állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Válaszát X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont)

a) hamis; **b)** igaz; **c)** hamis; **d)** hamis (a megadott források alapján) *Az igaz válasz elfogadható, ha a vizsgázó a saját ismeretei alapján válaszolt. A vizsgázó csak az egyik lehetőséget jelölhette.*

2. A feladat az ókori zsidó vallással kapcsolatos. (E/4)

Állapítsa meg a források tanulmányozása és ismeretei alapján, hogy igazak-e a következő állítások! Válaszát X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

a) hamis; **b)** igaz; **c)** igaz; **d)** hamis

3. A feladat a spártai államszervezetre vonatkozik. (E/4)

Döntse el a forrásokhoz kapcsolódó állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Választását X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

a) igaz; **b)** hamis; **c)** igaz; **d)** hamis

4. A feladat a keresztény vallással kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre az Újszövetség részletei alapján!

a) Mindenki számára (aki követi Jézust). (1 pont)

b) Püspök, diakónus (elfogadható a presbiter is). (Elemenként 0,5 pont.)

c) Tanító vagy térítő *vagy* egyházalapító. (1 pont)

d) Elfogadja azt, mert pl. minden hatalom isteni eredetű, *vagy* a keresztény számára nem az evilági, hanem a túlvilág élet a fontos, *vagy* a bekövetkező végítélet minden hierarchiát megsemmisít, *vagy* a hívők Krisztusban mindnyájan egyek lesznek. (1 pont)

5. A feladat az ókori görög filozófiához kapcsolódik. (E/4)

Állapítsa meg a forrás segítségével, hogy a következő állítások igazak-e vagy hamisak! Választását X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

a) hamis; **b)** igaz; **c)** hamis; **d)** igaz

6. A feladat az ókori görög történelemre vonatkozik. (E/4)

Egy nagy politikus (Kr. e. 638–558) önmagáról írt versének részletét idézzük. Oldja meg ismeretei és a forrás segítségével a feladatokat!

a) Szolón (0,5 pont); **b)** Athén (0,5 pont); **c)** Kr. e. 594 (0,5 pont); **d)** arkhón (0,5 pont)

e) „teherlerázás” (a zálogba adott földek tehermentesítése *vagy* szeiszaktheia); az adósrabszolgák felszabadítása *vagy* idegenben raboskodók kiváltása (Elemenként 0,5 pont.)

f) vagyonbeosztás (timokratikus alkotmány, 4 vagyoni osztály) (1 pont) *(Más, tartalmilag helyes megoldás is elfogadható.)*

7. A feladat a keresztény vallással kapcsolatos. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre Pál apostol levélrészletei és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

a) Pál a kereszténységet a pogányok számára is meghirdette *vagy* Pál korábban üldözte a keresztényeket, de megtért (Saulusból lett Paulus), és fő hirdetője, képviselője, majd mártírja lett a vallásnak. *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*

b) *(Elfogadható minden olyan válasz, amely a fentiekkel azonos tartalmú.)*

- Pál apostol útjai
- Pál apostol levelei
- a császári hatalom elfogadása
- a birodalom fejlett úthálózata, kereskedelmi kapcsolatai
- már nem csak zsidók lehettek keresztények
- gazdagok is lehettek keresztények (társadalmi bázisa bővül)

c) 313-ban, Constantinus császár *vagy* Nagy Konstantin császár

8. A feladat az ókori görög tudomány történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Egészítse ki az alábbi szöveget a megadott fogalmakkal, nevekkel! Írja a táblázatba a számozott, kipontozott helyre illő fogalom, név betűjelét! Két szó felesleges! (Elemenként 0,5 pont.)

1	2	3	4	5	6	7	8
h)	g)	f)	i)	a)	j)	d)	b)

9. Az alábbi kérdés a Római Birodalom történelmével kapcsolatos. (E/3)

Állapítsa meg, kire vonatkoznak a római történetíróktól származó idézetek! Írja a megfelelő nevet a kipontozott helyekre! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Sulla; b) Spartacus; c) Constantinus *vagy* (Nagy) Konstantin *vagy* Konsztantinosz; d) Caius (Gaius) Gracchus *vagy* Gracchus; e) Augustus *vagy* Octavianus; f) Caesar *vagy* Julius Caesar *vagy* Iulius Caesar; *(Nem fogadható el a rossz helyesírással írt tulajdonnév.)*

10. A feladat Augustus politikai rendszerével kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a források és ismeretei alapján a kérdésekre! (Az egyes kérdések a szöveg aláhúzott és betűkkel jelölt részeire vonatkoznak.)

- a) köztársaság *vagy* res publica (0,5 pont); b) principatus *vagy* principátus (0,5 pont)
 c) (Julius) Caesar meggyilkolása *vagy* a (Julius) Caesar elleni merénylet (1 pont)
(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)
 d) Év: Kr. e. 31 (0, 5 pont); Helyszín: Actium (0,5 pont) *(Csak helyesen írt nevek fogadhatók el.)*

11. A feladat az ókori Róma történelmével kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a forráshoz kapcsolódó kérdésekre!

- a) triumvirátus, I. triumvirátus (0,5 pont); b) Kr.e. I. század *vagy* i. e. I. század (0,5 pont)
 c) Pompeius *(Csak a helyesen írt név fogadható el.)* (1 pont); d) köztársaság *vagy* respublica (0,5 pont)
 e) meggyilkolták, megölték, leszúrták, merényletet követtek el ellene *(Minden hasonló értelmű, helyes válasz elfogadható.)* (0,5 pont)

12. A feladat a zsidó egyistenhitre vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Biblia *vagy* Ószövetség/Ótestamentum *vagy* Tóra *vagy* Mózes könyvei *vagy* isteni kinyilatkoztatás *vagy* Szentírás; b) D); c) Jeruzsálem; d) B – C – A – D

13. A feladat a görög hitvilághoz kapcsolódik. (E/3)

Azonosítsa a képeken látható isteneket! Írja be a képek betűjelét a táblázatba a megfelelő isten neve mellé! (Két isten képét nem adtuk meg.) (Elemenként 0,5 pont.)

Zeusz, az istenek királya, az ég istene	a)
Héraklész, istenné váló mitikus hős, Zeusz fia	e)
Dionüszosz, a bor és a mámor istene	-
Aphrodité, a szerelem istennője	d)
Poszeidón, a tengerek istene	b)
Apollón, a költészet istene	f)
Pallasz Athéné, a bölcsesség és a mesterségek istennője	c)
Héphaisztosz, a kovácmesterség istene	-

(Egy betű csak egyszer szerepelhet!)

14. A feladat Athén történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Rendelje az athéni történelem négy jeles alakjához a hozzájuk köthető forrást, illetve az időben hozzájuk legközelebb álló eseményt! Írja be a források betűjelét és események sorszámát a táblázat megfelelő helyére! A politikusok neve időrendben szerepel. (Elemenként 0,5 pont.)

Politikus	Forrás	Esemény
Szolón	C)	3.
Peiszisztratosz	A)	1.
Kleiszthenész	B)	2.
Periklész	D)	4.

15. A feladat az ókori görög történelemhez kapcsolódik. (E/3)

- a) (1) B) leigázott őslakók (helóták) és családjuk
 (2) E) a 30 év felettek közül
 (3) F) felügyelők (ephoroszok)
 (4) D) vének tanácsa (gerúszia)

b) Spárta: 5.; Athén: 4.

16. A feladat az ókori görög történelemhez kapcsolódik. (E/5)

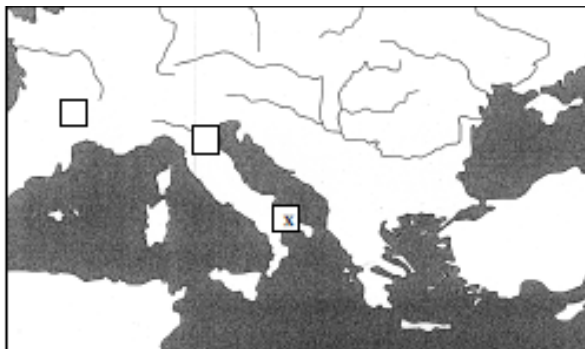
A források fontos hadieseményekről szóló beszámolók részleteit tartalmazzák. Válaszoljon a forrásszemelvényekhez kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

- A) / a) Thermopülai (-szoros); b) Kr. e. 480; c) Leonidasz (Elfogadható még: Leonidász.)
 B) / d) Kr. e. 431; e) Kr. e. 404; f) Periklész; g) Spárta (vagy peloponnészoszi szövetség)
 C) / h) Marathón; i) Kr. e. 490; j) Miltiadész (Elfogadható még: Miltiádész.)

17. A feladat az ókori Róma történelméhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

- a) (Elemenként 0,5 pont.) Név: Hannibál; Ókori állam: Karthágó (Elfogadható még: Pun Birodalom.)
b) (1 pont)

- c) (Elemenként 0,5 pont.) A háború kezdete: Kr. e. 218; A háború vége: Kr. e. 201

d) (1 pont) C)

18. A feladat a Kr. u. IV-VI. századi népvándorláshoz kapcsolódik. (E/4)

Rendelje a népvándorlás népcsoportjaihoz a térképen jelölt végső megtelepedési területüket, valamint a megfelelő meghatározást! Írja a sorszámokat és betűjeleket a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy-egy sorszám, illetve betűjel kimarad! (Elemenként 0,5 pont.)

Nép	Terület sorszáma	Meghatározás betűjele
a) keleti gótok (osztrogótok)	4.	D)
b) nyugati gótok (vizigótok)	1.	A)
c) frankok	2.	E)
d) vandálok	3.	B)

19. A feladat az ókori görög valláshoz kapcsolódik. (E/3)

Melyik olümposzi istenről szólnak az alábbi szövegek? Válassza ki a felsorolásból és írja a megfelelő isten nevét a kipontozott helyre! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Poszeidón; b) (Pallasz) Athéné; c) Zeusz; d) Hermész; e) Apolló(n); f) Aphrodité

20. A feladat a kereszténység ókori történetéhez kapcsolódik. (E/2)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a) 1. B; 2. A; 3. D; 4. C (A helyes sorrend: 1 pont.); b) 313 (0,5 pont); c) Nicea / Nikaia (0,5 pont)

21. A feladat a zsidó valláshoz kapcsolódik. (E/4)

Melyik személyhez köthetők a bibliai idézetek? Válassza ki a felsorolásból! Írja a megfelelő személy nevét az idézetek alá! Egy név kimarad. (Elemenként 1 pont.)

- a) Dávid; b) Mózes; c) Noé; d) Salamon

22. A feladat az athéni demokráciához kapcsolódik. (E/4)

Támassza alá, illetve cáfolja meg Periklész két idézett állítását az ábra segítségével! (A cáfolatok során vegye figyelembe a demokrácia mai felfogását is!) (Elemenként 1 pont.)

- a) Minden (felnőtt, férfi) polgár részt vehetett a népgyűlésen. / A népgyűlés a legfontosabb politikai intézmény.
- b) A társadalom többsége (bevándorlók, rabszolgák, nők) nem rendelkezett politikai jogokkal.
- c) Minden polgár egyenrangú. / A népgyűlésen való részvételért napidíj jár. / A tisztségekre választják /sorsolják a polgárokat.
- d) A sorsolás miatt a kiválóság nem érvényesül. / A társadalom többsége (kiválóságától függetlenül) sem vehet részt a politikai életben.

(A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más helyes, az ábra alapján adott válasz is elfogadható.)

23. A feladat az ókori Kelet civilizációihoz kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Melyik ókori keleti civilizáció kulturális örökségéhez tartoznak a források? Írja a térképen látható civilizációk helyszínének sorszámába közül a megfelelőt a forrásokhoz a pontozott vonalra! Három sorszám kimarad.

- a) 7.; b) 3.; c) 1.; d) 6.; e) 2.; f) 6.

24. A feladat az ókori keleti írásokhoz kapcsolódik. (E/3)

Állapítsa meg a források és ismeretei segítségével, melyik írásrendszerhez köthetők a képek és a leírások! Írja a képek és leírások betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Minden íráshoz egy kép és egy leírás köthető, egy-egy kép és leírás pedig kimarad. (Elemenként 0,5 pont)

	Mezopotámiai ékírás	Egyiptomi hieroglifák	Kínai írás
A kép betűjele	D)	C)	A)
A leírás betűjele	G)	F)	H)

25. A feladat a római principátushoz kapcsolódik. (E/4)

A következő forrásrészletek Augustus önéletrajzából származnak. Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

- a) Caesar (0,5 pont)
- b) Veteránok / (kiszolgált) katonák (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (0,5 pont)
- c) A természetes határ / a Duna elérése / Itália védelme / a kereskedelmi utak biztosítása (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (0,5 pont)
- d) vétó / a senatusi vagy népgyűlési határozatok megakadályozása (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, illetve elfogadható még, hogy háza asylum volt.) (0,5 pont)
- e) Antonius (és Kleopátra) (0,5 pont)
- f) Kr. e. 31 (0,5 pont)
- g) A köztársasági formák fenntartásával gyakorolt egyeduralom / köztársasági tisztségek birtokában gyakorolt egyeduralom / burkolt egyeduralom (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, ha nem egyszerűen megismétli a forrásban olvasottakat és mindkét tartalmi elemet tartalmazza.) (1 pont)

* 26. A feladat az ókori Róma principatus rendszeréhez kapcsolódik. (E/4)

Rendelje a táblázatban szereplő állításokhoz a megfelelő források sorszámát!

a) 4.; b) 1.; c) 3.; d) 2.

27. A feladat az ókori keleti civilizációkkal kapcsolatos. (E/4)

Azonosítsa a térképen számmal jelölt ókori államokat (civilizációkat), és rendelje az alábbi fogalmakat a térképen felismert államokhoz! (Elemenként 0,5 pont.)

Sorszám	Az állam neve	A fogalom betűjele
1.	Sumer/Mezopotámia/Babilonia	B)
2.	Kína	A)
3.	India	D)
4.	Izrael/Zsidó állam	C)

28. A feladat az ókori kultúrával kapcsolatos. (E/4)

Döntse el a forrásrészlet felhasználásával az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Válaszát X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

a) igaz.; b) igaz; c) hamis; d) hamis

29. A feladat az ókori Róma történelmére vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon az ábra és a forrás segítségével a kérdésekre!

a) principátus

b) *(Más hasonló értelmű válaszok is elfogadhatók.)*

- átszervezte a köztársaság államszervezetét,
- megtévesztette a tömegeket, katonaságot,
- ajándékokkal halmozta el a hozzápártoló előkelőket,
- lemondott triumviri címéről,
- maga mellé állította a szenátust,
- nem lett diktátor és örökös consul,
- tanult Caesar hibáiból.

30. A feladat az ókori Mezopotámia gazdaságára vonatkozik. (E/3)

Válaszoljon kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Kr. e. 3. évezred, 2. évezred; Kr. e. XVIII. század; b) mezőgazdaság, kereskedelem; c) nyersanyagok; d) öntözéses földművelés

31. A feladat az ókori görög történelemhez kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) A) Marathon; B) Szalamisz; b) (I.) Dareiosz; c) sztratégosz;

d) Kr. e. V. század vagy i. e. V. század; e) Spárta

32. A feladat az ókori görög történelemhez kapcsolódik. (E/4)

Nevezze meg, mely történelmi személyekre vonatkoznak az alábbi forrásrészletek! (Elemenként 1 pont.)

a) Periklész; b) Nagy Sándor vagy Alexandrosz; c) Szolón; d) sztratégosz

33. A feladat a zsidó vallással kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre ismeretei és a források segítségével!

a) 1) tízparancsolat (1 pont); b) Mózes (1 pont); c) 1) kereszténység, 2) iszlám (Elemenként 0,5 pont.)

34. A feladat Augustus principátusával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Fennmaradt a köztársaság látszata / fennmaradtak a köztársasági intézmények, de valójában egyeduralom jött létre. (Más, tartalmilag azonos válasz is elfogadható.) (1 pont)

b) Kr. e. 31., Actium (Aktion) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

c) Személye sérthetetlen volt, lakóhelye sérthetetlen volt, vétőjoga volt, részt vehetett a szenátus ülésein, összehívhatta a plebejusi népgyűlést. (Bármely két helyes válasz bármilyen sorrendben elfogadható. Más, tartalmilag helyes válaszok is elfogadhatók.) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

d) consul vagy censor vagy dictator vagy pontifex maximus vagy proconsul vagy imperátor vagy augur (Más helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)

35. A feladat az ókori Athén és Spárta történelmével kapcsolatos. (E/4)

Válassza ki a megadott fogalmak közül, melyek illenek a betűkkel jelzett helyekre! Írja válaszait a pontozott vonalakra! Egy fogalom két helyre is illik, négy fogalom nem illik sehova. (Elemenként 0,5 pont.)

a) népgyűlés; b) két király; c) vének tanácsa; d) rabszolgák;
e) cserépszavazás; f) népgyűlés; g) esküdttbíróóság; h) sztratégosz

36. A feladat az ókori athéni demokrácia kialakulásának folyamatával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) / a) Szolón (1 pont); b) Kleiszthenész (1 pont)

B) / c) a b) forrásban bemutatott intézkedés; d) egyik sem; e) a b) forrásban bemutatott intézkedés;
f) az a) forrásban bemutatott intézkedés

37. A feladat az ókori Kelet vallásaival kapcsolatos. (E/5)

Rendelje a megadott vallásokhoz a képeket és a meghatározásokat! Töltse ki a túloldali táblázatot a betűjelek és a sorszámok megfelelő helyre történő beírásával! (Egy kép és egy meghatározás kimarad.) (Elemenként 0,5 pont.)

	Vallás	Kép sorszáma	Meghatározás betűjele
a)	egyiptomi vallás	2.	A)
b)	Mezopotámia területén élők vallása	6.	F)
c)	brahmanizmus (hinduizmus)	5.	E)
d)	zsidó vallás	4.	C)
e)	buddhizmus	1.	B)

1. A feladat a középkor történelmével kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre az alábbi céhszabályzat tanulmányozásával!

a) / A) 2.; B) 1.; E) 2. (Elemenként 0,5 pont.); Kihúzandó: **C) és D)** (Két elem együtt 0,5 pont.); **b)** pl. céhtagok érdekvédelme, a verseny kiküszöbölése, minőség garantálása, kontárok kizárása (Elemenként 0,5 pont.); **c)** nem céhtagok: pl. király, tanuló, segéd, esküdt (Elemenként 0,5 pont.)

2. A következő feladat az V–X. század meghatározó európai vallási irányzataihoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján! (E/3)

- a)**
- 1. kép:** iszlám, mohamedán
  - 2. kép:** (római) katolikus *vagy* nyugati keresztény, latin
  - 3. kép:** (görög)keleti *vagy* bizánci *vagy* ortodox, pravoszláv (*Elfogadható a korai keresztény is!*)
- b)**
- 1. Pl.:** monoteizmus, Korán, napi ötszöri ima Mekka felé *vagy* szent háború a hit terjesztéséért *vagy* ramadán havi böjt. (*Minden egyéb helyes válasz is elfogadható!*)
  - 2. Pl.:** monoteizmus, Biblia, latin nyelv, pápai irányítás *vagy* a szentháromság elfogadása. (*Minden egyéb helyes válasz is elfogadható!*)
  - 3. Pl.:** monoteizmus, Biblia, görög *vagy* anyanyelv *vagy* császári és főpapi hatalom összefonódása. (*Minden egyéb helyes válasz is elfogadható!*)

3. A feladat a középkor szellemiségére vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a forrás és ismeretei segítségével a kérdésekre!

a) skolasztika *vagy* tomizmus (1 pont); **b)** Arisztotelész (1 pont); **c)** Pl.: Az értelmet alárendeli a hitnek, *vagy* az értelem (a tudomány) a hitet szolgálja *vagy* a hit és a tudás nem mond ellent egymásnak. (1 pont); **d)** egyetem, pl.: oxfordi, bolognai, párizsi, krakkói (Elemenként 0,5 pont.)

4. A feladat az arab hódításokhoz kapcsolódik. (E/4)

Írja be a szövegrészletekbe a hiányzó tulajdonneveket, illetve helységneveket! (Elemenként 1 pont.)

a) Mekka, Mohamed; **b)** Martell Károly, Poitiers

5. A feladat a középkori kereskedelemhez kapcsolódik. (E/3)

Nevezze meg azt a földrajzi területet vagy várost, amelyre a meghatározás ráillik! (Elemenként 1 p.)

a) Champagne; **b)** Velence; **c)** Firenze (Esetleg elfogadható Siena.)

6. A feladat a XIV. századi pestisjárvánnyal kapcsolatos. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) levantei (kereskedelmi útvonal) (1 pont)

b) (Elemenként 1 pont.) (*Elfogadható minden olyan válasz, amely a fentiekkel azonos tartalmú.*)

- ritkább népsűrűség
- kevesebb a város
- a kereskedelmi útvonalak kevésbé hálózták be
- a levantei útvonal nem a térségen ment keresztül
- a térség országai nem vettek részt a tengeri kereskedelemben

c) reneszánsz (1 pont)

d) mértékletesség, tartózkodás a kicsapongásoktól mulatozás, dőzsölés, a vágyak kielégítése (Elemenként 0,5 pont..) (*Elfogadható minden olyan válasz, amely a fentiekkel azonos tartalmú.*)

7. A feladat a humanizmus és a reneszánsz korszakához kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre az alábbi forrás segítségével!

- a) félelemmel *vagy* féljenek tőle *vagy* tartsanak tőle (0,5 pont)
 b) Cél: A rend/egység/béke fenntartása *vagy* a hatalom fenntartása *vagy* az államérdek (0,5 pont)
 Indoklás: Csak egyesek ellen irányul, míg a rendetlenség a közösség ellen. *vagy* Mert így biztosítható a béke, az egység. *vagy* A hatalom és az államérdek fontosabb, mint az erkölcs. (1 pont)
(Az indoklásnak a célra kell vonatkoznia.) (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)
 c) Az emberek alapvető gonoszságával/Azzal, hogy az emberek sem tartják be a szavukat. (1 pont)
(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)
 d) Mindkettő igazolja a törvénytelen cselekedeteket is szükség esetén. *vagy* A társadalmi rend, a szilárd államhatalom biztosítása/megteremtése áll a középpontban, ez a legfontosabb cél. *vagy* A római mondás az állam/közösség hasznát emeli ki, míg Machiavelli azonosítja az állami érdeket az uralkodó személyes érdekeivel. (1 pont) *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*

8. A feladat az angol rendiséghez kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre az ábra és ismeretei alapján! *(Elemenként 0,5 pont.)*

- a) 1) (Rendi) parlament *vagy* (rendi) országgyűlés
 2) főpapok (püspökök, apátok) *vagy* főpapság
 3) városok
 b) személyesen *vagy* a király személyes meghívójával; c) Kétkamarás; d) XIII. század

9. A feladat a reneszánsz korhoz kapcsolódik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre!

- a) 1) Leonardo da Vinci (1 pont)
 2) Sandro Botticelli (1 pont)
 3) Michelangelo Buonarroti (1 pont)
(Minden helyes, egyértelmű hozzárendelés elfogadható.)
 b) Firenze (0,5 pont); c) Medici (1 pont); d) újjászületés (0,5 pont)

10. A feladat a Frank Birodalom történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Egészítse ki a táblázatot! Írja be a megfelelő mezőbe a hiányzó adatokat! *(Elemenként 1 pont.)*

Évszám	Helyszín	Személy	Esemény
732	Poitiers	Martell Károly	Legyőzte az arabokat
800	Róma	Nagy (I.) Károly	Császárrá koronázták
843	Verdun	Lothár, Lajos, Károly	A birodalom felosztása

11. A feladat a humanizmus és a reneszánsz korához kapcsolódik. (E/3)

Név	Az indoklás betűjele
Niccolò Machiavelli	D) a politikai gondolkodás megújítója;
Leonardo da Vinci	C) polihistor;
Nikolausz Kopernikusz	B) a heliocentrikus világkép megalkotója;

(Helyes név kiválasztása 0,5 pont; a névhez kapcsolódó indoklás kiválasztása újabb 0,5 pont.)

12. A feladat a középkori egyetemi oktatással kapcsolatos. (E/3)

Egészítse ki a forrás és ismeretei segítségével az ábrában az egyetemeken oktatott tudományterületek hiányzó nevét, majd válaszoljon a kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) A) szabad művészetek (*elfogadható még: bölcsész fakultás, artes, 7 szabad művészet*)
B) orvosi
C) teológiai
- b) XIV. század
- c) Párizsban: latin; Oxfordban: latin

13. A feladat a középkori keresztény egyházak történetéhez kapcsolódik. (E/3)

Válassza ki az alábbi fogalompárok, illetve a képpár két-két eleme közül a nyugati egyházra jellemzőket! Karikázza be soronként a megfelelő fogalom vagy kép sorszámát!

- a) 2.; b) 1.; c) 2.; d) 1.; e) 2.; f) 1. (Elemenként 0,5 p.)

14. A feladat a középkori, nyugat-európai szerzetesrendekhez kapcsolódik. (E/3)

Írja a meghatározások alatti pontozott vonalra a felsorolt szerzetesrendek közül az odatartozó szerzetesrend számát! Egy rend több meghatározáshoz is tartozhat! (Elemenként 0,5 pont)

- a) 3.; b) 1.; c) 2.; d) 3.; e) 1.; f) 1.

15. A feladat az Oszmán Birodalom történetéhez kapcsolódik. (E/3)

Az alábbi források az oszmán-török társadalom- és államszerkezet néhány jellegzetes vonásáról szólnak. Nevezze meg azt a fogalmat, amelyre a forrás vonatkozik, majd írjon hozzá rövid meghatározást! (Elemenként 0,5 pont.)

- A) a) szpáhi
b) szolgálati birtokkal rendelkező, lovas katona (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, de a meghatározás két elemét tartalmaznia kell.*)
- B) c) janicsár
d) (részben) keresztény gyermekekből nevelt, a szultáni testőrséget alkotó, gyalogos, zsoldos (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, de a meghatározás négy eleméből kettőt tartalmaznia kell.*)
- C) e) kalifa
f) a muzulmán vallás feje vagy a próféta utóda (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)

16. A feladat a középkori művelődéssel kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

- a) (1 pont) A hit (vallás, teológia) és tudomány (ész) összeegyeztethetők, vagy a kettős igazság gondolata (hit/teológia és tudomány) vagy a hit/teológia elsődlegessége a tudománnyal szemben. (*Minden hasonló értelmű, saját szavakkal megfogalmazott helyes válasz elfogadható. A forrásból kiemelt idézet nem fogadható el.*)
- b) (1 pont) skolasztika (*Elfogadható még: tomizmus.*)
- c) (1 pont) Arisztotelész (*Elfogadható még: Platón.*)
- d) (Elemenként 0,5 pont.) XIII. sz.; domonkos rend

17. A feladat a középkori mezőgazdaság történetéhez kapcsolódik. (E/3)

A képek a megújult mezőgazdasági termelés eszközeit és módszereit ábrázolják. Döntse el az állításokról, hogy melyik eszközre vagy módszerre vonatkoznak! Tegyen X jelet a megfelelő ábra betűjelének oszlopába! (Egy sorban csak egy X szerepelhet.) (Elemenként 0,5 pont.)

a) B; b) egyik sem; c) A; d) C; e) C; f) egyik sem

18. A feladat a középkori Európa gazdaságtörténetével kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

a) céh (1 pont)

b) a munkaidőt; a munkaeszközök / a szövészek számát. (A válaszok fordított sorrendben és más megfogalmazásban is elfogadhatóak.) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

c) A minőséget. (1 pont)

d) Az, hogy a mesterek ne szorítsák ki egymást a piacról. / Az, hogy minden céhtag megélhetését biztosítsák. (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)

19. A feladat a középkori európai kultúrával kapcsolatos. (E/4)

Nevezze meg azokat a szellemi vagy művészeti irányzatokat, amelyekhez a források köthetőek! Írja le röviden a megnevezett irányzatok egy-egy jellemzőjét a feladatrészhez tartozó forrás alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) 1. skolasztika / tomizmus

2. a hit / teológia és a tudomány / filozófia összeegyeztetése vagy a hit elsőbbségének igazolása
(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)

b) 1. gótika / gótikus stílus

2. csúcsív(es boltozat) vagy rózsablak (A forrásra alapuló – a templombelsőre vonatkozó – más helyes válasz is elfogadható.)

c) 1. humanizmus

2. emberközpontúság vagy a természet iránti érdeklődés vagy az emberi értelemben vetett hit vagy a tudományos ismeretek előtérbe kerülése (Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)

d) 1. reneszánsz

2. az antik kultúra hatása / perspektivikus ábrázolás / az emberi test fejlett ábrázolása / a természet ábrázolása (Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)

20. A feladat a frankok történelméhez kapcsolódik. (E/4)

Döntse el, hogy a szöveges és képi források melyik frank uralkodóhoz köthetők! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy betűt csak egy helyre írhat! (Elemenként 0,5 pont.)

Klodvig	Kis Pippin	Nagy Károly
b), g)	d), h)	a), c), e), f)

21. A feladat a francia rendi monarchiához kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Mert fogságban volt. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
- b) Pénzt (a váltságdíjra). / Katonai segítséget. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
- c) A király korábbi embereinek megbüntetését. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
- d) Papság, nemesség, polgárság / harmadik rend *(Az első, illetve második rend megfogalmazás önmagában nem fogadható el. A három elem együtt ér 0,5 pontot.)*
- e) adómegszavazás
- f) törvényhozás(ban való részvétel) *(Az e) és f) feladatrészre adott válaszok más megfogalmazásban és fordított sorrendben is elfogadhatók.)*

22. A feladat a nyugati és a keleti kereszténységhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

- a) Bizánc(i Birodalom) / Keletrómai Birodalom (0,5 pont)
- b) A (keleti) keresztény egyház felett a császár gyakorolta a fennhatóságot. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
- c) Ezek voltak a keresztény liturgia / istentisztelet / a Biblia nyelvei. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
- d) Cirill, Metód *(Fordított sorrendben is elfogadható.)* (Elemenként 0,5 pont)
- e) nyugati *(Elfogadható még: latin / római / katolikus)* (0,5 pont)

23. A feladat a középkori gazdaság történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források, az ábra és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont)

- a) erdő, legelő, kaszáló *(Elfogadható még: ugar.)* *(Bármely két jó válasz tetszőleges sorrendben elfogadható.)*

b)

(1.): majorság / allódium / prédiüm *(Elfogadható még: allodium, praedium.)*

(2.): jobbágytelek / jobbágytelkek / telki állomány

- c) (három)nyomásos (gazdálkodás) *(A kétnyomásos gazdálkodás nem fogadható el.)*

d) pénzjáradék / cenzus / földbér / pénzadó *(Az adó kifejezés önmagában nem fogadható el.), robot / munkajáradék* *(A helyes válaszok fordított sorrendben is elfogadhatóak.)*

e) az egyháznak *(Elfogadható még: papoknak / püspököknek.)*

24. A feladat a középkori egyetemekkel kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatot a térképvázlat és ismeretei segítségével!

- a) Párizs (1 pont); b) 3. (0,5 pont); c) 2. (0,5 pont); d) 2. (1 pont);

* 25. A feladat a középkori, kora újkori szerzetesrendekre vonatkozik. (E/3)

Egészítse ki a hiányzó szöveget, és nevezze meg a leírások alapján a szerzetesrendeket! (Elemenként 0,5 pont)

- a) szegénységi, Ferencesek; b) Pannonhalma, Bencések; c) ellenreformáció vagy katolikus megújulás, Jezsuiták

26. A következő feladat a késő középkori állam működésére vonatkozik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre az ábrák és ismeretei segítségével!

- a) 1. ábra: Franciaország (0,5 pont); 2. ábra: Anglia (0,5 pont)
- b) 1. ábra: harmadik rend / polgárság; 2. ábra: Lordok háza (Elemenként 0,5 pont)
- c) A király és a rendek együttműködése, *vagy* együttes hatalomgyakorlása. (Pl.: törvényhozás, adók megszavazása, döntés háború kérdésében.) (1 pont)

27. A feladat a középkori gazdasággal kapcsolatos. (E/5)

Oldja meg a feladatokat!

- a) 2. népességnövekedés; 5. háromnyomásos gazdálkodás; 10. szügyhám; (Elemenként 1 pont.)
- b) céh (1 pont)
- c) Pl.: a minőség garantálása, a verseny kiküszöbölése, a piac szabályozása, a kontármunka megakadályozása. (Elemenként 0,5 pont.)

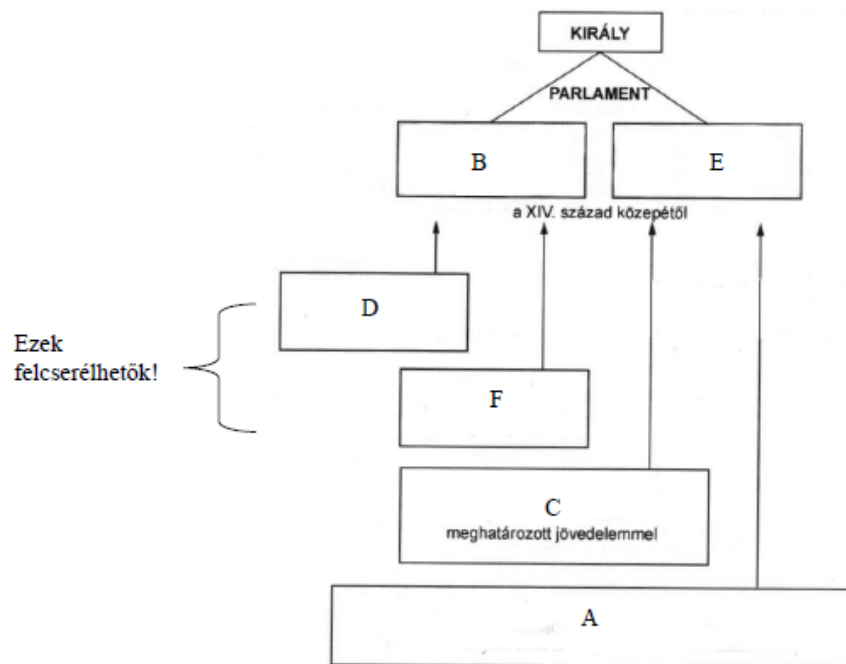
28. A feladat a középkori céhes iparra vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a forrás segítségével a kérdésekre.

- a) A céh, az egyazon mesterséget űző mesterek, érdekvédelmi szervezete. *(Más hasonlóértelmű válaszok is elfogadhatók.)* (1 pont)
- b) A jó minőség megőrzése. (1 pont)
- c) 15., 24., 41.; 47. pont (Elemenként 0,5 pont.)
- d) A termelés szabályozása vagy a verseny korlátozása. (1 pont)

29. A feladat a középkori Anglia történelmére vonatkozik. (E/5)

a)

- b) főpapok (F); világi főurak (D) (Elemenként 0,5 pont.); c) 1215 (1 pont)

30. A feladat a román és gótikus stílus jellegzetességeire vonatkozik. (E/5)

Válassza ketté az alábbi forrásokat és képeket aszerint, hogy a román vagy a gótikus stílusra vonatkoznak! Írja a betűjeleket a megfelelő oszlopba! (Elemenként 0,5 pont.)

Román	Gótikus
b)	a)
c)	d)
g)	e)
h)	f)
i)	j)

31. A feladat a szerzetesrendekhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

a) ferences; b) XIII. század; c) kolduló; d) domonkos vagy dominikánus

32. A feladat a céhes iparra vonatkozik. (E/3)

Döntse el, hogy a táblázat állításai megállapíthatóak-e a forrásból! Ha igen, akkor írja be a szabályzat megfelelő sorszámát, ha nem, a megfelelő sorba tegyen egy „X” jelet! (Elemenként 0,5 p.)

a) 2; b) 15; c) X; d) 2; e) 5 vagy 2; f) X;

33. A feladat a Frank Birodalom történetével kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a térképábrázlat és ismeretei segítségével!

a) Verdun, 843 (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.); b) Karoling (1 pont); c) (Kopasz) Károly (0,5 pont); d) Lothar (0,5 pont); e) (Német) Lajos (0,5 pont); f) (Német) Lajos (0,5 pont)

34. A feladat a középkori Oszmán Birodalommal kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) janicsár

b) 1. a szultáni hatalomnak nem voltak ellensúlyai, amelyek Nyugat-Európában léteztek (pl. rendek, erős városi polgárság, nemesség)

2. az egyház és állam nem váltak szét egymástól, mint Nyugat-Európában (Minden olyan tartalmilag helyes válasz elfogadható, amely Nyugat-Európával tesz összehasonlítást. A megoldások sorrendje tetszőleges.)

c) 2. képekhez

35. A feladat az iszlám vallás születésével és az arab terjeszkedéssel kapcsolatos.

Írja a táblázatba annak a településnek a nevét és – a térképen az elhelyezkedését jelölő – sorszámát, amelyekre a leírás vonatkozik! Négy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

a) Mekka – 7.; b) Poitiers – 3.; c) Bagdad – 6.; d) Cordoba / Córdoba / Kordova – 2.

36. A feladat a középkori gondolkodásra vonatkozik. (E/3)

Húzza alá a szövegben lévő két-két kifejezés közül az odaillőt! (Elemenként 0,5 pont.)

a) skolasztika; b) hit; c) tudás; d) Aquinói Szent Tamás; e) Arisztotelész; f) Isten

37. A feladat a huszitizmussal kapcsolatos. (E/4)

Döntse el az alábbi forrásokról, hogy a huszitákra vagy ellenfeleikre jellemzők! Írja a források betűjelét a táblázatba! (Elemenként 0,5 pont.)

Husziták	A), D), E), G), H)
Husziták ellenfelei	B), C), F)

1. A feladat a XVI. századi Oszmán Birodalomra vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) 1. szpáhi 2. janicsár; **b)** 1. nehézfegyverzetű gyalogosok; **c)** 3. zsoldos; **d)** 1. birtokpolitika és 3. zsákmányszerzés (Az 1 pont akkor is megadható, ha a vizsgázó a két válaszelem közül csak az egyiket jelölte.)

2. A feladat a XVI. századi árforradalommal és következményeivel kapcsolatos. (E/4)

Az ábrából hiányzik néhány elem megnevezése. Minden hiányzó elem helyett három válaszlehetőséget adunk meg. Írja az üresen lévő négyzetekbe a helyes válasz sorszámát!

a) 1.; **b)** 3.; **c)** 3.; **d)** 1.

3. A feladat a XVII. századi európai hatalmi törekvésekkel kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a térkép és ismeretei segítségével a kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Franciaország – Ausztria (vagy osztrák-Habsburgok v. Habsburg Birodalom)

b) Franciaország – Spanyolország

c) pl. Ausztria, Poroszország, Portugália, Hannover, Savoya

d) Gibraltar helyes bekarikázása a térképen

4. A feladat a XVIII. századi európai hatalmi viszonyokra vonatkozik. (E/5)

Válaszoljon ismeretei felhasználásával a kérdésekre!

a) (1 pont) 1. – D); 2. – C); 3. – A); 4. – B)

b) (Elemenként 0,5 pont.) 1. – D); 2. – C); 3. – A); 4. – B)

c) (Elemenként 0,5 pont.)

5. A feladat a harmincéves háborúval kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) 1. Bajorország választófejedelemség lett. (1 pont)

2. A fejedelmek szuverenitást kaptak vagy önálló külpolitika. (1 pont)

b) Svédország és Franciaország. (Elemenként 0,5 pont.)

c) Csehországot (1 pont)

6. A feladat a XV–XVII. század európai gazdasági átalakulására vonatkozik. (E/5)

Oldja meg a feladatokat!

- a) 1. Értelmezés: Pl.: Anglia gyapjúkivitele 1350 és 1550 között 25%-kal nőtt, míg a posztógyártás 34-szeresére emelkedett. (0,5 pont)
Indoklás: Pl.: Anglia gyapjúkivitele növekedett, de a nyersgyapjú feldolgozása (posztógyártás) a hazai manufaktúrákban történt; vagy az angol textilipar robbanásszerűen fejlődött. (1 pont)
2. Értelmezés: Pl.: Németalföldről annyi jövedelem érkezett, mint a birodalom többi tartományából együttvéve. (0,5 pont)
Indoklás: Pl.: Németalföld gazdagságát az intenzív mezőgazdaság, az atlanti kereskedelem és a feldolgozóipar fejlődése adta; vagy az ide beáramló nemesfém tőkévé vált. (1 pont)
3. Értelmezés: Pl.: a Spanyolországba beáramlott nemesfémnek jelentős része kiáramlott Spanyolországból. (0,5 pont)
Indoklás: Pl.: Spanyolország a beáramlott nemesfémeket késztermékekre és gabonára fordította; vagy itt a tőkés kibontakozás lehetőségét jelentő polgárságot tönkretették, vagy a dinasztikus háborúk felemésztették az ország bevételeit. (1 pont)

A feladatban minden más jó értelmezés és indoklás is elfogadható, ha az indoklás az értelmezést támasztja alá!

- b) Pl. majorsági gazdálkodás *vagy* második (örökös) jobbágyság *vagy* röghöz kötés. (0,5 pont)

7. A feladat a reformáció korához kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a források és ismeretei alapján a következő kérdésekre! (Elemenként 1 pont.)

- a) A kép és a szobor bálvány, amely nem szolgálhatja Isten igéjének hirdetését *vagy* csak a szót és az írást fogadta el.
- b) Isten igéje nem a (holt) latin által, hanem az anyanyelv révén válik érthetővé, megismerhetővé a hívők számára.
- c) Az üdvösség egyedül a hit által érhető el.
- d) Isten szándékát egyedül a Szentírás, benne az evangéliumok közvetítik.
(Mindegyik kérdésben más, tartalmilag helyes megoldás is elfogadható.)

8. A feladat a XVI–XVII. századi egyetemes történelemhez kapcsolódik. (E/2)

Írja be a források és ismeretei alapján a forrásrészletek alá a megfelelő történelmi fogalmat, szakkifejezést! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) merkantilizmus *vagy* colbertizmus; b) alkotmányos monarchia *vagy* alkotmányos királyság *vagy* parlamentáris monarchia; c) abszolutizmus *vagy* abszolút monarchia; d) manufaktúra

9. A feladat a felvilágosodáshoz kapcsolódik. (E/4)

Döntse el a forrás alapján, hogy a megállapítások igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 1 pont.)

- a) igaz; b) hamis; c) hamis; d) igaz

10. A feladat a felvilágosodással és a francia forradalommal kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) 1789; b) Fogalom: társadalmi szerződés; vagy népfelség; vagy népszuverenitás; Személy: Rousseau; c) VI. *vagy* VI. és XV.; d) Montesquieu; e) Pl.: II. (Nagy) Frigyes, Mária Terézia, II. József, II. Lipót, II. (Nagy) Katalin; *(Csak helyesen írt nevek fogadhatók el.)*

11. A feladat a felvilágosodás korával kapcsolatos. (E/4)

- a) (Elemenként 0,5 pont.) 1) Nagy Frigyes; 2) Nagy Katalin; 3) Voltaire; 4) Diderot *(Minden helyes, egyértelmű hozzárendelés elfogadható.)*
 b) ratio, ráció *(A racionalizmus is elfogadható.)* (1 pont)
 c) felvilágosult abszolútizmus *vagy* felvilágosodott abszolútizmus (1 pont)

13. A feladat a francia abszolútizmus történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Válassza ki a megfelelő választ a forrás és ismeretei segítségével a kérdésekre! Karikázza be a helyes válasz számát! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) 2.; b) 1.; c) 2.; d) 3.; e) 2.; f) 2.; g) 1.; h) 3.

14. A feladat az újkori Anglia történelméhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a) Az ipari forradalom / modernizáció *vagy* az állami közoktatás-politika *vagy* kötelező népoktatás / általános tankötelezettség bevezetése *vagy* a polgári állam megjelenése. *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

- b) (Soronként 0,5 pont.)

	Egyenletesen magas	Enyhén emelkedő	Erősen emelkedő	Alacsony
B) Papság és értelmiség	X			
C) Kézművesek és kereskedők		X		
D) Birtokos parasztok és kistermelők			X	
E) Szolgák és napszámosok				X

- c) Pl. A szellemi beruházás hatása jelentkezik az ipari forradalomban, az angol gazdaság fölényében, az általános műveltségben, a kultúra iránt elkötelezett életformában. *vagy* Az analfabetizmus csökkenése. *vagy* Az értelmiség arányának növekedése. *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

15. A feladat a reformáció irányzataihoz kapcsolódik. (E/4)

Azonosítsa az alábbi források szerzőit, és párosítsa a szövegeket a fogalmakkal! Írja a források után a szerző (Luther vagy Kálvin) nevét, illetve a forráshoz kapcsolható fogalom betűjelét! (Egy fogalom kimarad.) (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Luther, B); b) Kálvin, A); c) Kálvin, C); d) Luther, D)

16. A feladat a XVIII. századi háborúkhöz kapcsolódik. (E/4)

Döntse el az állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) igaz; b) hamis; c) hamis; d) igaz; e) hamis; f) hamis; g) igaz; h) hamis

17. A feladat a reformáció és a katolikus megújulás korához kapcsolódik. (E/4)

a) Nevezze meg, mely szerzetesrendhez, illetve felekezetekhez köthetők az alábbi források! (Elemenként 1 pont.)

- a) 1. jezsuita (1 pont), 2. református vagy kálvinista (1 pont), 3. evangélikus vagy lutheránus (1 pont)
 b) Isten már az egyén születésekor, illetve előtte eldönti, hogy őt üdvözülésre *vagy* kárhozatra szánja

Érettségi feladatok gyűjteménye – Egyetemes történelem – Emelt szint – Megoldások – 22

vagy előre megszabja az ember sorsát. (0,5 pont) *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*

c) 1517 (0,5 pont)

18. A feladat a harmincéves háború történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a)

A) Párizs (Elfogadható még: Versailles.); B) Erdély(i Fejedelemség); C) Prága; D) Dánia / Dán Királyság

b) A) – 1.; B) – 7.; C) – 3.; D) – 5.

19. A feladat a reformáció-ellenreformáció korszakához kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei segítségével!

a) (Elemenként 0,5 pont.) A) református vagy kálvinista; B) (római) katolikus; C) evangélikus vagy lutheránus; D) 1517; **b)** (Elemenként 0,5 pont.) E) Svájc; F) Spanyolország; **c)** (1 pont) protestáns

20. A feladat a XVI. századi angol gazdasággal kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) (textil)manufaktúra (1 pont)

b) *Az alábbi – egymástól gondolatjellel elválasztott – lehetséges válaszok közül kettő fogadható el (bármely sorrendben):*

– A munkafolyamatot részekre bontották. / Munkamegosztást alkalmaztak. / A munkafolyamat egyes részeit különböző emberek végezték.

– Sok munkás dolgozott egy-egy üzemben. / Bérmunkásokat alkalmaztak.

– Sok eszközzel dolgoztak az üzemben.

(Más, tartalmilag azonos válaszok is elfogadhatóak.) (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

c) C) (0,5 pont); **d)** A) (0,5 pont)

21. A feladat Európa XVI–XVII. századi történetének jelentős eseményeivel kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Luther; **b)** 1517; **c)** harmincéves háború; **d)** 1648; **e)** alkotmányos monarchia / alkotmányos királyság / parlamentáris monarchia / parlamentáris királyság *(A „monarchia” vagy „királyság” önmagában nem fogadható el.); f)* 1689

22. A feladat a kapitalista világgazdaság új centrumának kialakulásához kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

a) Hollandia *(Elfogadható még: Németalföld, Flandria.)* (1 pont)

b) 1. (távolsági / közvetítő) kereskedelem; 2. bank- / pénz- / hitelügyletek *(Elfogadható még: ipar, mezőgazdaság. A válaszok fordított sorrendben, illetve más, szakszerű megfogalmazásban is elfogadhatók.)* (Elemenként 0,5 pont.)

c) 1. növekvő / nagy népesség vagy növekvő / nagy városok; 2. manufaktúrák / növekvő ipari termelés *(A válaszok fordított sorrendben, illetve más, szakszerű megfogalmazásban is elfogadhatók. Elfogadható még a magas életszínvonalra való utalás.)* (Elemenként 0,5 pont.)

d) Antwerpen (1 pont)

23. A feladat a nagy földrajzi felfedezésekhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a térkép, a képek és ismeretei segítségével!

a) A: azték, C: inka (Elemenként 0,5 pont.); **b)** 1. Spanyolország; 2. Portugália (Elemenként 0,5 pont.)
c) – acél / vas fegyverek / páncél; – ló; – betegségek / járványok / himlő; – helyi szövetségesek
(Bármely két tényező elfogadható, tetszőleges sorrendben, a helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más helyes válasz is elfogadható.) (Elemenként 1 pont.)

24. A feladat a merkantilizmushoz kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A következő képek a merkantilista gazdaságpolitika három intézkedését, eredményét mutatják be. Magyarázza meg, miként segítették elő ezek a kereskedelem fellendülését! (Ne magukat az intézkedéseket / eredményeket írja le a vonalra!) (Elemenként 1 pont.)

a) Olcsóbbá tette / meggyorsította a kereskedelmet (az Atlanti-óceán és a Földközi-tenger között). (1 pont)
b) Drága / exportálható készterméket állított elő. (1 pont)
c) Nyersanyaggal látta el Franciaországot. (1 pont)
(A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más helyes, a képek alapján adott válasz is elfogadható.)
d) 2., 3. (Elemenként 0,5 pont.)

25. A feladat a XVI–XVII. századi nagyhatalmi konfliktusokhoz kapcsolódik. (E/4)

Melyik uralkodócsaládok voltak résztvevői a képekhez kötődő konfliktusoknak? Írja a megfelelő uralkodócsalád nevét a képek mellé a vonalra! A megadott lehetőségek közül válasszon! Egy nevet több helyre is írhat, és nem minden név köthető a konfliktusokhoz. A vonalak száma jelzi, hány nevet kell beírnia! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Habsburg, Tudor; **b)** Habsburg, Valois; **c)** Habsburg; **d)** Habsburg; **e)** Tudor, Valois (A két uralkodócsaládot érintő válaszok bármely sorrendben elfogadhatók.)

26. A feladat a harmincéves háborúhoz kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont)

a) C); **b)** A); **c)** B); **d)** A); **e)** 1648; **f)** Spanyolország / Spanyol Királyság; **g)** Franciaország / Francia Királyság; **h)** evangélikus (Elfogadható még: lutheránus / lutheri. A protestáns nem fogadható el.)

27. A feladat a felvilágosodás eszméivel kapcsolatos. (E/4)

Töltse ki a táblázat üresen hagyott részeit a források és ismeretei segítségével! Nevezze meg szakkifejezéssel a felvilágosodás eszmerendszerének azon alapelveit / alapvető gondolatait, amelyekhez a források közvetlenül kapcsolódnak! Írja az alapelvek mellé a hozzájuk tartozó források betűjelét! Minden alapelvhez két betűjel tartozik, egy betűjel csak egyszer szerepelhet. Egy forrás betűjele kimarad.

a) B) – E); **b)** G) – D); **c)** A) – C)

1. A XIX. század uralkodó eszméihez kapcsolódó forrásrészleteket közlünk. (E/4)

Nevezze meg a forrásrészletek alapján az eszmeáramlatot! (Elemenként 1 pont)

a) liberalizmus; **b)** nacionalizmus; **c)** konzervativizmus; **d)** szocializmus, tudományos szocializmus *vagy* marxizmus.

2. A feladat a XIX–XX. század fordulójának gyarmattartóira és gyarmataikra vonatkozik.

Válaszoljon a kérdésekre a táblázat tanulmányozása után! (Elemenként 0,5 pont.) **(E/3)**

a) Anglia; **b)** Belgium; **c)** Németország; **d)** Olaszország; **e)** pl. egységes nemzetállamaik késői megteremtése *vagy* az ipari, kereskedelmi fejlődésük megkésettisége; **f)** Portugália *vagy* Spanyolország

3. A feladat a XIX–XX. század fordulójának nagyhatalmaira vonatkozik. (E/3)

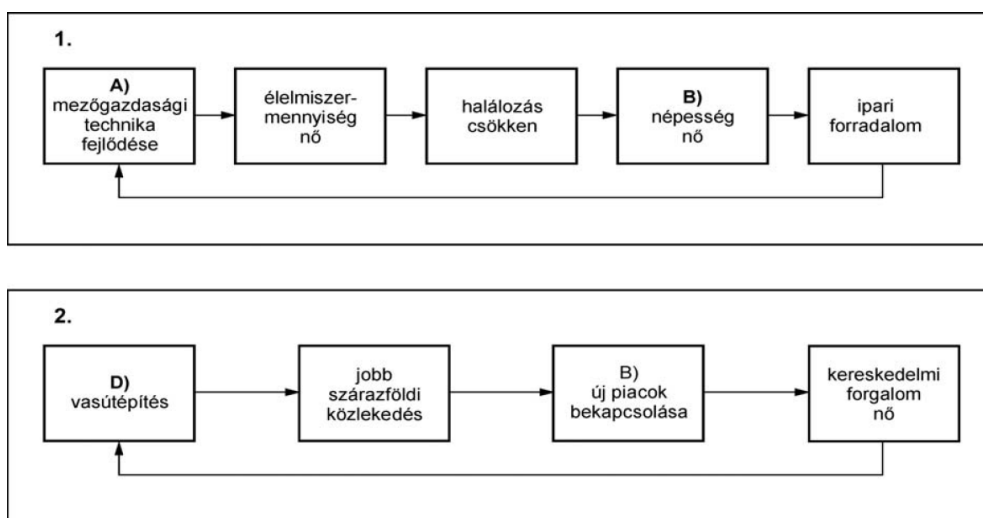
A források tanulmányozása után oldja meg a feladatot! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Nagy-Britannia; **b)** USA; **c)** Franciaország; **d)** Németország *vagy* Olaszország; **e)** Belgium; **f)** Németország

4. A feladat az ipari forradalommal kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat! (Elemenként 0,5 pont.)

a)

b) Watt, Stephenson *(A sorrend felcserélhető – más, a korszakban a gőzgép és a gőzmozdony feltalálásában kiemelt szerepet játszó feltaláló is elfogadható.)*

5. A feladat a napóleoni háborúk időszakával kapcsolatos! (E/2)

Oldja meg a feladatokat ismeretei alapján!

a) 1. B); 2. A); **b)** Pl.: Habsburg, Romanov, Hohenzollern; **c)** Anglia (Nagy-Britannia)

6. A feladat a napóleoni háborúkhöz kötődik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján!

a) kontinentális (szárazföldi) zárlat *vagy* gazdasági blokádnak (0,5 pont); **b)** Napóleon (0,5 pont); **c)** 1804–1815 *(Elfogadható még: 1804–1814.)* (0,5 pont); **d)** Anglia elszigetelése (gazdasági tönkretétele) (0,5 pont); **e)** pl. a kontinentális Európa gazdasági válsága elmélyült; a csempészet megélénkült; néhola hiány pótlására bizonyos iparágak fellendültek; a kikötők forgalma visszaesett;

Érettségi feladatok gyűjteménye – Egyetemes történelem – Emelt szint – Megoldások – 26

hiánypótló termékek jelentek meg (pl. répacukor); a dél-német városok gazdasága fellendült. (Elemenként 1 pont.) *(Más, tartalmilag helyes megoldás is elfogadható.)*

7. A feladat a XVIII–XIX. századi világgazdaságra vonatkozik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a táblázat tanulmányozása után! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Ország: Nagy-Britanniáé; Ok: mert elsőként Angliában bontakozott ki az ipari forradalom
- b) Állam: az Egyesült Államok vagy USA
Körülmények:
- az ipari forradalom hatása
  - a polgárháború befejeződése, az USA egysége
  - a jelentős európai bevándorlás (növekvő munkaerőt adott)
  - a hatalmas nyersanyagkészletek kiaknázása
  - a nyugati területek benépesítése
  - az északiak győzelmével a szabad munkaerőre alapozott tőkés modell lett
  - meghatározó
  - az USA gazdasági ellenőrzés alá vonja a latin-amerikai országokat
- (Minden olyan megoldás elfogadható, amely szóhasználatában eltérő, de a felsorolt körülmények közül kettőre egyértelműen utal.)*
- c) megindult a nagyvárosok (modern, ipari, milliós, stb.) kialakulása vagy kialakulnak az iparvárosok vagy a városok számának növekedése (urbanizáció)

8. A feladat az ipari forradalomhoz kapcsolódik. (E/4)

Pótolja a források segítségével a feladat végén található szövegből hiányzó szavakat, kifejezéseket! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) vasút(építés)/vasúti közlekedés vagy a gőzmozdony; b) menetidő/utazási idő/szállítási idő
- c) (szállított) áru(k) vagy szállítmány vagy (szállított) termék(ek) *(Konkrét termékek megnevezése nem elegendő.); d) olcsóbb/kifizetődőbb vagy gyorsabb vagy hatékonyabb; e) nehézipar vagy vaskohászat, gépgyártás; f) vas/vasérc; g) szén; h) Anglia/Nagy-Britannia/Egyesült Királyság*
- (Az f) és g) válaszok felcserélhetőek.)*

9. A feladat a napóleoni háborúkhöz és a korszak nagyhatalmi politikájához kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (E/3)

- a) Oroszország (0,5 pont); b) bécsi kongresszus (0,5 pont); c) Metternich (0,5 pont); d) restauráció (1 pont); e) Waterloo (0,5 pont) *(Csak helyesen írt nevek fogadhatók el.)*

10. A feladat az ipari forradalom korával kapcsolatos. (E/3)

Döntse el a források és ismeretei alapján az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) igaz; b) hamis; c) igaz; d) hamis; e) hamis; f) hamis

11. A feladat Németország XIX. századi történetéhez kapcsolódik. (E/3)

A térkép segítségével válaszoljon a kérdésekre!

- a) Ez az ipari forradalom kora, amelynek húzóágazata a nehézipar, és ennek alapvető nyersanyaga a vas és a szén *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- b) Tőke áramlik be (Angliából és Franciaországból) vagy egységes gazdaság alakult ki vagy gyors modernizáció. *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- c) Pl. Ruhr-vidék, Szilézia *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)* (Elemenként 0,5 pont.)

12. A feladat a francia forradalom és a napóleoni kor történelméhez kapcsolódik. (E/3)

Töltse ki a táblázatban a *Helyszín* oszlopát, majd a helyszínek betűjelét kapcsolja össze a térkép számozott helyeivel! (Több a számozott hely, mint amennyi a jó megoldáshoz szükséges.) (Soronként 0,5 p)

a) Versailles – 7. (vagy 8.); **b)** Vendée – 10.; **c)** Párizs (vagy Notre Dame) – 8. (vagy 7.); **d)** Lipcse – 11.; **e)** Waterloo – 6.; **f)** Bécs (vagy Schönbrunn) – 3.

13. A feladat a szent szövetségi Európa nagyhatalmainak együttműködésével kapcsolatos.

A térkép és ismeretei segítségével válaszoljon a kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.) (E/3)

a) forradalmi (és nemzeti) mozgalmak elfojtása vagy abszolút monarchiák/hagyományos dinasztiák hatalmának megvédése vagy hatalmi viszonyok tartós rendezése vagy a trón és az oltár védelme vagy az egyház és a vallás védelme vagy a status quo védelme (Minden egyéb helyes válasz elfogadható.)

b) Kongresszusi Lengyelország – Romanov; Spanyol Királyság – Bourbon; Nápoly–Szicíliai Királyság – Habsburg; Piemont – Habsburg

14. A feladat a francia forradalomhoz kapcsolódik. (E/3)

- a)**
1. alkotmányos monarchisták vagy feuillantok vagy La Fayette-isták
  2. a régi rend hívei vagy királypártiak vagy royalisták vagy ancien regime hívei
  3. girondiak vagy brissot-isták
  4. jakobinusok vagy hegypártiak vagy veszettek vagy túlzók
- b)** Montesquieu: alkotmányos monarchisták (Elfogadható még feuillantok vagy La Fayetteisták.)
Rousseau: jakobinusok (Elfogadható még hegypártiak vagy veszettek vagy túlzók.)

15. A feladat a francia forradalomhoz kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) jakobinus; **b)** a király kivégzése mellett érvel; **c)** a törvényhozó hatalom képviselőihez; **d)** 1789; **e)** nemzet: nacionalizmus, szabadság; liberalizmus

16. A feladat a második ipari forradalom találmányaihoz kötődik. (E/2)

Az alábbi képek híres találmányokat ábrázolnak. Írja a pontozott vonalra, mi volt ezen találmányok jelentősége! Az első találmánynál példaként megadtunk egy lehetséges megoldást. (Elemenként 0,5 pont.)

- a)** Pl. autógyártás megindulása vagy (közúti) közlekedés felgyorsulása.
b) Pl. telefonhálózat kiépítése vagy a telefonhálózat gyorsítja a kommunikációt.
c) Pl. egyszerűbbé / olcsóbbá / termelékenyebbé teszi az acélgyártást vagy gépgyártás fejlődése vagy acélszerkezetes építkezés megjelenése.
d) Pl. megnöveli az izzók élettartamát vagy olcsóbbá teszi a villanyvilágítást vagy elterjed a villanyvilágítás a gyárakban/lakásokban.
(A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más, releváns válasz is elfogadható, amennyiben az a találmány egy további jelentőségét fogalmazza meg.)

17. A feladat a XVIII–XIX. századi Franciaország történelméhez kapcsolódik. (E/5)

Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a)** B), D), A), C); **b)** Krími háború: III. Napóleon; Francia-porosz háború, 1870: III. Napóleon; Francia forradalom, 1789: XVI. Lajos; Oroszországi hadjárat: (I.) Napóleon vagy Bonaparte Napóleon; **c)** Elzász és Lotaringia vagy Elzász-Lotaringia (Csak akkor adható a 0,5 pont, ha mindkét régió neve szerepel.)
d) Poroszország vagy Porosz Királyság vagy Észak-német Szövetség

18. A feladat a XIX. századi városiasodáshoz kapcsolódik. (E/4)

Döntse el a képek és ismeretei alapján az alábbi meghatározásokról, hogy Londonra vagy Párizsra igazak-e! Írja az állítások sorszámát a képek alatti pontozott vonalra! (Elemenként 0,5 pont.)

London: 1, 4, 5, 7, 8; **Párizs:** 2, 3, 6 (A helyes válaszok eltérő sorrendben is elfogadhatók.)

19. A feladat az ipari forradalmak korában jellemző demográfiai változásokkal kapcsolatos.

Nevezze meg az adatok és ismeretei segítségével azt az országot, amelyre az állítás vonatkozik! A táblázatban szereplő országok közül válasszon! (Elemenként 1 pont.) (E/4)

a) Írország; **b)** Németország; **c)** Olaszország; **d)** Oroszország

20. A feladat az Amerikai Egyesült Államok történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

a) rabszolgák(at) (0,5 pont); **b)** A déli államok beszámíthatták rabszolgáikat a lakosság számába, de nem ugyanúgy, mint a szabad lakosokat. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont); **c)** 3. (0,5 pont); **d)** A tagállamok maguk szabályozzák a kérdést. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont); **e)** 26 (0,5 pont); **f)** 6 (0,5 pont)

21. A feladat Napóleonhoz kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrás, a térkép és ismeretei segítségével! A forrás szövegéből néhány ország nevét kihagytuk, és nagybetűvel helyettesítettük. (Elemenként 0,5 pont.)

a) A: Habsburg Birodalom / Ausztria, B: Poroszország, C: Oroszország, D: Lengyelország / Varsói Nagyhercegség (A helyes válaszok más történetileg és földrajzilag pontos megfogalmazásban is elfogadhatók.); **b)** 3., 1., 2., 4.

22. A feladat a XIX. század második felére és a XX. század elejére jellemző balkáni konfliktusokkal kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) 3., 4. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.); **b)** (oszmán-)török (1 pont); **c)** 3. (1 pont); **d)** 1914. július 28. (1 pont) (Pont csak teljesen helyes dátumért adható.)

23. A feladat a bécsi kongresszus nyomán kialakult nagyhatalmi együttműködéssel kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (E/4)

a) 1830 (1 pont); **b)** Szent Szövetség (1 pont); **c)** Oroszország, Poroszország / Porosz Királyság, Habsburg Birodalom / Ausztria, Franciaország / Francia Királyság (A felsoroltak közül bármely két állam, bármilyen sorrendben történő megnevezése elfogadható.) (Elemenként 0,5 pont.)

24. A feladat az első ipari forradalomnak a társadalomra és az életmódra gyakorolt hatásaival kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével!

a) 1. Javult az élelmezés (az árubőségnek / a friss élelmiszereknek köszönhetően).
2. Javultak a higiénés viszonyok / csökkent a járványveszély (a vezetékes ivóvíznek / csatornázásnak / (köz)tisztaságnak köszönhetően).

(A helyes válaszok más megfogalmazásban és fordított sorrendben is elfogadhatóak. Más – a forráshoz kötődő – helyes válasz is elfogadható.) (Elemenként 1 pont.)

b) (Elemenként 0,5 pont.) 1. – hamis; 2. – hamis

25. A feladat az ipari forradalmak demográfiai következményeivel kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Állapítsa meg, hogy a felsorolt jelenségek közül melyek olvashatóak le a forrásokról! Írja a táblázatba, a forrás betűjele mellé, a hozzá tartozó jelenség sorszámát! Minden sorba egyetlen sorszámot írjon! Két jelenség sorszáma kimarad.

a) A) – 2.; B) – 6.; C) – 3.; D) – 4.; b) 1. Belgium, 2. Nagy-Britannia, 3. Franciaország, 4. Olaszország

1. Az alábbi feladat a II. világháború kezdetével kapcsolatos. (E/2)

Válaszoljon a kérdésekre a karikatúrák tanulmányozása után! (Elemenként 0,5 pont)

- a) Hitler és Sztálin megegyezése *vagy* szovjet–német meg nem támadási egyezmény *vagy* Molotov–Ribbentrop paktum
- b) Pl. mert a két nagyhatalom két különböző ideológiát képviselt (náci és kommunista) *vagy* a harmincas években a két hatalom élesen szembeállt egymással. *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*
- c) Lengyelországot (Baltikumot) *vagy* Lengyelország (Baltikum) felosztását.
- d) 1939. szeptember 1. *vagy* 1941. június 22.

2. A feladat Németország történetével kapcsolatos. (E/3)

Döntse el a források és ismeretei alapján, hogy a megállapítások igazak-e vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) hamis; b) hamis; c) igaz; d) igaz; e) hamis; f) hamis

3. A feladat a bolsevik propagandával kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a képek és ismeretei alapján!

- a) Pl.: A szocializmus a kapitalistákat győzi le, a kapitalizmus a munkásokat tiporja össze. *vagy* Meg kell semmisíteni a kapitalizmust, nehogy az semmisítse meg a szovjet rendszert! (0,5 pont)
- b) Minden hatalmat a szovjeteknek! (0,5 pont); Lenin (0,5 pont); 1917 (0,5 pont)
- c) Pl.: A gazdasági válság tényleg visszavetette Anglia gazdasági teljesítményét, de később Anglia kilábal a válságból. *vagy* A Szovjetunióban zajló erőltetett iparosítás egyoldalú volt, csak a nehézipart érintette. *vagy* A Szovjetunióban az erőltetett iparosítás visszavetette a társadalom életszínvonalát. (1 pont)

4. A feladat az első világháborút lezáró Párizs környéki békerendszerre vonatkozik. (E/5)

Egészítse ki a térkép és ismeretei alapján a következő mondatokat! (Elemenként 1 pont.)

- a) központi hatalmak *(Több vesztes nép helyes felsorolása is elfogadható.)*; b) Osztrák–Magyar Monarchia *vagy* Ausztria-Magyarország; c) Kisantant; d) Lengyelország *(Esetleg elfogadható Magyarország, Litvánia.)*; e) Pl. békerendszer / rendezés / béke *(Más, tartalmilag helyes megoldás is elfogadható.)*

5. A feladat az Amerikai Egyesült Államok történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Év:1934; Indoklás: A GDP újbóli növekedése *vagy* a munkanélküliség csökkenése.
- b) A költségvetési hiány növekedése.; Indoklás: Mert az állam túlköltekezve bővíti a piacot. *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*
- c) Pl. infrastruktúra-fejlesztés; közmunkák; mezőgazdasági termelés csökkentése állami kárpótlással; bankzárlat; dollár elszakítása az aranyalaptól; a tisztességes verseny meghirdetése; a társadalombiztosítás bővítése. *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*
- d) Év: 1942; Indoklás: A II. világháború új konjunktúrát teremtett. *vagy* A háborúra való felkészülés (a fegyverkezés), illetve a háborúba való belépés következtében a hadiipar gyors fejlődésnek indult, és ez új munkahelyeket teremtett. *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*

6. A feladat a második világháborúval kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Az egyes kérdések a szöveg aláhúzott és betűkkel jelölt részeire vonatkoznak.) (Elemenként 0,5 pont.)

a) város neve: Sztálingrád; **b)** Helyszín: Normandia, Időpont: 1944. június; **c)** Időpont: 1945. május; **d)** Egyesült Államok, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország (Csak mind a négy hatalom felsorolása és helyes megnevezése esetén jár a 0,5 pont.); **e)** Rooseveltt

7. A feladat a második világháború fordulópontjaival kapcsolatos. (E/3)

Nevezze meg az alábbi forrásrészletekhez köthető települést, helyszínt! Írja le, mikor (év, hónap) történtek a 3. és 4. forrásban leírt események! (Elemenként 0,5 pont.)

1) El-Alamein; **2)** Sztálingrád; **3)** Hirosima, 1945. augusztus; **4)** Normandia (Elfogadható ennél konkrétabb megnevezés is.), Év, hónap: 1944. június (Csak a helyesen írt helynevek fogadhatók el.)

8. A feladat a sztálini gazdaságpolitikával kapcsolatos. (E/3)

A mellékelt képek a mezőgazdaság szovjet típusú átalakításának három jelenségére utalnak. Válasszon ki két képet! A megadott öt fogalom közül válassza ki, és röviden magyarázza is meg a képekhez tartozó fogalmakat!

Az alábbi megoldások közül bármelyik kettő elfogadható:

1.

Fogalom: kollektivizálás (0,5 pont)

Fogalom-magyarázat: a parasztok kényszerítése a magángazdaság feladására, és a termelészövetkezetekbe (mezőgazdasági nagyüzem) való belépésre (1 pont) (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)

2.

Fogalom: kuláktalanítás (0,5 pont)

Fogalom-magyarázat: osztályellenségnek nyilvánított birtokos parasztok üldözése (tönkretétele, kitelepítése, likvidálása) (1 pont) (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)

3.

Fogalom: a mezőgazdaság iparosítása (0,5 pont)

Fogalom-magyarázat: gépek nagyarányú felhasználása (a mezőgazdasági termelési folyamatban) a fizikai munka megkönnyítésére és a nagyobb termelékenység elérése érdekében. Elfogadhatók még a tervegátlakodás vagy tervegazdaság – központi tervezésen alapuló gazdasági rendszer a valóságtól elrugaszkodott célokkal. (1 pont) (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)

9. A feladat a két világháború közötti kor történetére vonatkozik. (E/2)

Írja a fogalmakat a pontozott vonalra a meghatározások alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) gulag (GULAG); **b)** kollektivizálás vagy kolhozosítás; **c)** gazdasági válság vagy túltermelési válság vagy válság vagy recesszió vagy dekonjunktúra; **d)** tőzsde (börze)

10. A feladat az I. világháború utáni gazdasági változásokhoz kapcsolódik. (E/4)

a) törlesztés – A), hitel és befektetés – C), jóvátétel – B), az export és a segély kimarad

b) A) hamis, B) hamis, C) igaz, D) hamis, E) hamis

11. A feladat a sztálini gazdaságpolitikával kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

a) tervgazdálkodás (0,5 pont); **b)** árverseny, szabad kereskedelem (Elemenként 0,5 pont.); **c)** kollektivizálás (A válasz megfogalmazásban is elfogadható.) (0,5 pont); **d)** A mezőgazdaságból elvont jövedelmek (és munkaerő) biztosították az iparfejlesztés forrásait *vagy* Az iparfejlesztés eredményeképp nőtt a mezőgazdaság gépesítettsége. (Minden más, helyes válasz elfogadható.) (1 pont)

12. A feladat a két világháború közötti európai diktatúrákhoz kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a képek és ismeretei alapján! (Az egyik képhez segítségül megadtuk, kit ábrázol.) (Elemenként 0,5 pont.)

- a)** Helyes sorrend: 3, 2, 1, (Csak erre a helyes sorrendre adható 0,5 pont!)
b) A) 3. kép, B) 2. kép, C) 1. kép, D) 3. kép
c) korporációs rendszer (elfogadható még: korporatív állam vagy korporáció)

13. A feladat a nagy világgazdasági válsághoz kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a karikatúra és ismeretei segítségével a kérdésekre!

- a)** az állami kiadások megnövelése (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)
b) közmunkaprogram (Polgári Tartalék Hadtest) *vagy* Tennessee-völgy rekonstrukciója *vagy* farmerek kárpótlása (A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más releváns és közgazdaságilag helyes válasz is elfogadható.) (Elemenként 0,5 pont.)
c) a piac bővülése *vagy* a foglalkoztatás bővülése (A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, ill. más releváns és közgazdaságilag helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)
d) költségvetési hiány *vagy* állami eladósodás *vagy* infláció (A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, ill. más közgazdaságilag helyes, releváns válasz is elfogadható.) (1 pont)

14. A feladat a bolsevik ideológiához kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

- a)** 1917 (1 pont); **b)** burzsoázia (tőkések, kapitalisták); proletariátus (munkások) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.); **c)** proletárforradalom / bolsevik forradalom / bolsevik hatalomátvétel / októberi forradalom / szocialista forradalom. (A „forradalom” önmagában nem fogadható el.) (1 pont); **d)** Marx (1 pont)

15. A feladat a második világháborúhoz kapcsolódik. (E/4)

Döntse el, hogy a térképen számmal jelölt országok közül melyikre igaz az állítás! Írja az országok sorszámát a megfelelő állítás után! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont)

- a)** 8.; **b)** 1.; **c)** 7.; **d)** 3.; **e)** 4.; **f)** 5.; **g)** 2.; **h)** 6.

16. A feladat a második világháborúval kapcsolatos. (E/4)

Az idézetek a később szövetségeseknek nevezett három nagyhatalom legmagasabb rangú politikai vezetőitől származnak. Nevezze meg az idézetek szerzőit! Egy személy többször is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)

- a)** Churchill; **b)** Roosevel; **c)** Sztálin; **d)** Churchill

17. A feladat a két világháború közti gazdaságtörténethez kapcsolódik. (E/3)

Melyik grafikon segítségével lehet válaszolni a következő kérdésekre? Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

a) 1. grafikon; b) 2. grafikon; c) 1. grafikon; d) egyik sem; e) egyik sem; f) 2. grafikon

18. A feladat a XX. század elejének a Közel-Keletet érintő gyarmatosító és függetlenségi törekvéseihez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! Döntse el az állításokról a források és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

a) hamis; b) igaz; c) hamis; d) igaz; e) Oszmán / Török Birodalom / Törökország (1 pont); f) Mert vereséget szenvedett / különbékét kötött / forradalom tört ki / polgárháború zajlott / intervenció történt. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

19. A feladat az olasz fasizmusához történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján!

Rendelje a táblázatban felsorolt eseményekhez a szöveges források és képek közül a megfelelőt! Írja táblázatba a megfelelő betűjeleket! Egy kép és egy szöveg kimarad. (Elemenként 0,5 pont)

a) A), G); b) C), F); c) B), H) (Elemenként 0,5 pont.) d) 1. (1 pont)

20. A feladat a sztálini gazdaságpolitikával kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) iparosítás; b) kollektivizálás / kolhozosítás / szövetkezetesítés; c) A tervgazdálkodás csak mennyiségi követelmények teljesítését írta elő, minőségeket nem. vagy A tervek nehezen teljesíthető mennyiségeket írtak elő, ami a minőség háttérbe szorulásával járt. (Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható, amennyiben szerepel benne utalás a tervgazdálkodásra és a minőségre.)

21. A feladat a két világháború közötti diktatórikus rendszerekre vonatkozik. (E/4)

Hasonlítsa össze a források és ismeretei alapján a nemzeti szocializmust és a sztálinizmust! Töltse ki a táblázatot a jellemző kulcsszavakkal!

a) (Elemenként 0,5 pont.)

		Nemzetiszocializmus	Sztálinizmus
		Kulcsszó	
1.	Ideológiai, eszmei háttér	Nacionalizmus	Kommunizmus
2.	A hatalmi hierarchia felépítésének alapelve	Vezérelv	Személyi kultusz

b) nemzeti szocializmus: 1944. október (év, hó) (1 pont); sztálinizmus: 1947. vagy 1948. (év) (1 pont)

1. Az alábbi feladat a világgazdaság II. világháború utáni fejlődésével kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) Japán (0,5 pont); **b)** Németország vagy NSZK (0,5 pont); **c)** vámhatárok lebontása vagy egységes piac megszületése vagy a tőke és munkaerő szabad áramlása (1 pont); **d)** Pl.: mert kis nyersanyag igényű ipari tevékenységet (mikroelektronika, számítástechnika, robottechnika, stb.) folytattak, vagy szaktudásuk révén vagy az alacsony munkabér vagy az oktatás fejlesztése következtében. (1 pont)

2. A feladat a második világháború utáni egyetemes történelemhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a karikatúrákhoz kapcsolódó kérdésekre!

1. kép / a) Nemzetközi szervezet: Az Európai Unióra utal. (0,5 pont); **b)** Jelenség: Pl.: Az EU többközpontúsága megnehezíti az ügyek gördülékeny intézését *vagy a bürokrácia a hatékonyság rovására mehet (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)* (1 pont)

2. kép / c) ország: Csehország (Csak ez a válasz fogadható el, tehát Csehország nem!), évszám: 1968 (Elemenként 0,5 pont.); **d)** kockakő: Pl.: a szocialista/kommunista hatalmi rendszert *vagy a Szovjetuniót vagy a sivárságot, az elidegenedettséget, a kilátástalanságot (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)* (0,5 pont)

3. kép / e) ország: 1949 (0,5 pont); **f)** esemény: Pl.: Az NDK megszűnése *vagy a két német állam egyesítése vagy a berlini fal leomlása (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)* (0,5 pont)

3. A feladat a harmadik világhoz kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a források és ismeretei alapján a kérdésekre!

a) a világ gazdaságilag legkevésbé fejlett, szegény országaira használatos a kifejezés; **b)** eltérő életviszonyok *vagy eltérő életminőség vagy különböző életszínvonal a világ egyes régióiban vagy az eltérő egészségügyi ellátás és csecsemőhalandóság (Minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag azonos.); c)* a népességrobbanásról *vagy a túlnépesedésről vagy a harmadik világ gyors népesedéséről; d)* Kelet-Ázsiában; **e)** Pl.: etnikai, vallási, törzsi konfliktusok, járványok, kizsákmányolás (alulfizetett nők, gyermekmunka), gazdasági függőség

4. A feladat a jelenkor demográfiai sajátosságaihoz kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Magyarország: 3. ábra, Kenya: 1. ábra; **b)** Térség neve: Kelet-Ázsia, Ok: javultak az egészségügyi viszonyok, *vagy javultak az élelmezési körülmények vagy beindult a modernizáció (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.); c)* nyugdíjbiztosítási rendszer *vagy nyugellátás vagy nyugdíj; d)* gazdasági fellendülés *vagy „gazdasági csoda” vagy munkaerőhiány vagy a jövedelmi különbségek (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*

5. A feladat a harmadik világgal, a mai indiai társadalom sajátosságaival kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) hindu és muszlim (Elemenként 0,5 pont.) *(A sorrend nem számít, muszlim helyett elfogadható az iszlám, muzulmán vagy mohamedán is.); b)* 1997 (0,5 pont); **c)** Anglia *vagy Nagy-Britannia* (0,5 pont); **d)** analfabetizmus (1 pont)

6. A következő feladat Jugoszlávia felbomlásához kapcsolódik. (E/3)

a) Mely utóállamokat jelölik a sorszámok a térképen? Írja nevüket a sorszámok mellé! (Elemenként 0,5 pont.)

a) 1.: Horvátország 2.: Bosznia vagy Bosznia-Hercegovina (Elemenként 0,5 pont); **b)** 1. etnikai (nemzeti) vagy nemzetiségi ellentéteket (0,5 pont), 2. A berlini fal egy nemzet tagjait választotta el egymástól. (Minden más, helyes válasz elfogadható.) (0,5 pont); **c)** 1. muzulmán vagy muszlim vagy iszlám (Elfogadható még: mohamedán.) (0,5 pont), 2. bosnyák (0,5 pont)

7. A feladat az 1945 utáni világ demográfiai viszonyaihoz kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) 1970 és 1980 között (0,5 pont); **b)** kb. egyharmadával csökkent (elfogadható még: kb. 10%-kal csökkent vagy csökkent) (0,5 pont); **c)** Kína, India (*Itt a sorrend nem számít.*) (Elemenként 0,5 pont.); **d)** Aláhúzendő: a gyermekhalandóság csökkenése, a tudományos vívmányok elterjedése (Elemenként 0,5 pont.)

8. A feladat a XX. századi egyetemes történelemhez kapcsolódik. (E/3)

Írja a meghatározások mellé a megfelelő történelmi szakkifejezést! (Elemenként 0,5 pont.)

a) GULÁG / Gulág / Gulag; **b)** vasfüggöny; **c)** gettó; **d)** enyhülés (*Elfogadható még: détente, enyhülési politika.*); **e)** holokauszt (*Elfogadható még: holocaust.*); **f)** internálás vagy deportálás

9. A feladat a XX. század végi Közép- és Kelet-Európa történelmével kapcsolatos. (E/2)

Válaszoljon a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Nevezze meg, mely államokra vonatkoznak a forrásrészletek! Írja az ország nevét a források alatti vonalra!

a) A) Jugoszlávia, B) Szovjetunió, C) Csehszlovákia; **b)** (Mihail) Gorbacsov

10. A feladat Jugoszlávia felbomlásával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Szlovénia; **b)** Ezekben a tagköztársaságokban jelentős létszámú szerb kisebbség élt. / Szlovéniában nem éltek jelentős számban szerbek. (*Tartalmilag azonos, más helyes válasz is elfogadható.*); **c)** USA / (Amerikai) Egyesült Államok; **d)** iszlám / muszlim / muzulmán

11. A feladat a mai Közép- és Kelet-Európa etnikai viszonyaival kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) orosz; **b)** Románia; **c)** horvát

12. A feladat a hidegháborúval kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a koreai háborúra vonatkozó feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével!

a) 1. Japán (0,5 pont), 2. Koreai Népi Demokratikus Köztársaság / KNDK / Észak-Korea (0,5 pont), 3. Kína / Kínai Népköztársaság (0,5 pont), 4. Koreai Köztársaság / Dél-Korea (0,5 pont); **b)** (Amerikai) Egyesült Államok / USA (1 pont); **c)** Csak tűzszünetet kötöttek. / Nem kötöttek békét. (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*) (1 pont)

13. A feladat Jugoszlávia felbomlásához kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a térkép és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) albán – 3, szerb – 1; **b)** albán; **c)** nyugati keresztény / (római) katolikus; keleti keresztény / ortodox / görögkeleti; iszlám / muzulmán (*Elfogadható még: mohamedán, muszlim.*) (A válaszok bármely sorrendben elfogadhatóak.)

14. A feladat Németország II. világháború utáni történetére vonatkozik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a képek és ismeretei alapján!

a) NSZK-ban (0,5 pont); **b)** Pl.: az elzárkózás *vagy* a rombolás megfogalmazása. (*Más jó válasz is elfogadható!*) (1 pont); **c)** 1961., 1989. (Elemenként 0,5 pont.); **d)** Pl.: a Szovjetunió meggyengülése *vagy* a Szovjetunió veresége a hidegháborúban *vagy* a kommunista rendszerek bukása Európában. (0,5 pont)

15. A feladat Jugoszlávia felbomlásával kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján!

a) B): Horvátország, **F)** Macedónia; **b)** (Elemenként 0,5 pont) **bosnyákok:** többsége muzulmán, **horvátok:** többsége római katolikus, **szerbek:** többsége ortodox (görög keleti) vallású; **c)** Vajdaság

1. A feladat az Európai Unióval kapcsolatos. (E/2)

Válaszoljon az ábrák alapján a kérdésekre!

a) adók (vámok, áfa) (1 pont); **b)** mezőgazdasági *vagy* fejletlen *vagy* elmaradott (0,5 pont); **c)** az ipari és a mezőgazdasági jellegű országok *vagy* régi és újonnan csatlakozott tagállamok ellentétét (0,5 pont) *Elfogadható a centrum-periféria ellentét megfogalmazása is.*

2. A következő feladat a fejlődő országokra és problémáikra vonatkozik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a táblázat és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Ázsia, Afrika, Közép- és Dél-Amerika (Latin-Amerika) (Elemenként 0,5 pont.); **b)** túlnépesedés *vagy* gyors lakosságnövekedés (0,5 pont); **c)** Ázsia (0,5 pont) (Akkor jó a válasz, ha Európa, Afrika, Ausztrália egyértelműen kimarad.); **d)** pl. szegénység, élelemválság, adósságválság, törzsi háborúk, járványok (0,5 pont)

3. A feladat korunk alapvető kérdéseivel foglalkozik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat!

a) környezetkárosítás; **b)** 1. fenntartható fejlődés, 2. globalizáció, 3. fogyasztói társadalom, 4. ózonréteg, 5. környezetkárosítás

4. A feladat korunk társadalmi, gazdasági kérdéseivel kapcsolatos. (E/2)

Válaszoljon a kérdésekre az ábra tanulmányozása után! (Elemenként 0,5 pont.)

a) a monopóliumok kialakulásának korlátozása *vagy* a jövedelemelosztás szabályozása *vagy* a munkaerő és a természet védelme *vagy* a minimálbér; **b)** szociális piacgazdaság *vagy* jóléti állam; **c)** Pl.: (a társadalmi) jólét (garantálása) *vagy* szociális biztonság

5. A feladat a jelenkori globális problémákkal kapcsolatos. (E/2)

Döntse el a forrás alapján, igazak vagy hamisak a következő állítások! (Válaszát X jellel jelölje!) (Elemenként 0,5 pont.)

a) hamis; **b)** hamis; **c)** igaz; **d)** hamis

6. A feladat a demográfia kérdésköréhez kapcsolódik. (E/3)

Tanulmányozza a grafikont, amely Anglia népesedési folyamatait ábrázolja az ipari forradalom megindulása után, majd oldja meg az alábbi feladatokat! (Elemenként 0,5 pont.)

a) 1) születések (száma) *vagy* születési ráta, 2) halálozások (száma) *vagy* halálozási ráta, 3) Pl. a népesség növekedése (a születések és halálozások különbözete); a népességtöbblet; természetes szaporodás.; **b)** 3. kezdetben meredeken, majd enyhén emelkedő görbe; **c)** 1. 1750 és 1930; **d)** 2. az életszínvonal-életmód változása

7. A feladat az európai integrációval kapcsolatos. (E/4)

A térkép és ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

a) D, E, C, B, A (1 pont) (Csak a helyes sorrend fogadható el!); **b)** (Elemenként 0,5 pont.) 1. az Európa-ház két fele között felhúzott fal: utal Európa megosztottságára, a természetes egység mesterséges kettéválasztására (elfogadható még: a berlini fal nem csak a német fővárost, hanem szimbolikusan egész Európát kettéválasztotta), 2. az Európa-ház keleti (falon túli) felének állapota: a romos épület utal az (európai integrációból kizárt) Kelet elmaradottságára, rosszabb gazdasági helyzetére (Más tartalmilag helyes válasz, illetve megfogalmazás is elfogadható.); **c)** Európai Unió (1 pont); **d)** Az eurót használó országok köre. (0,5 pont) (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.); **e)** Azt, hogy szabadon,

vámvizsgálat és útlevel-ellenőrzés nélkül közlekedhetnek a schengeni övezeten belül. (0,5 pont) *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*

**8. A feladat a jelenkori globális világ ökológiai és gazdasági problémáihoz kapcsolódik. (E/3)
Válaszoljon röviden a kérdésekre a források és ismeretei alapján!**

a) Pl. Emberi hanyagság, mulasztás, felelőtlenség (0,5 pont); **b)** IV. 28-án (0,5 pont); **c)** Pl. A magyar politikai vezetés nem mert a szovjet bejelentés, állásfoglalás előtt nyilatkozni; félték, hogy a SZU-ban el akarják tussolni a katasztrófát. *(Elfogadható a sugárszennyezés veszélyeire való figyelmeztetés is.)* *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont); **d)** Pl. A nukleáris energia felhasználása szükséges, mert a hagyományos energiaforrásokat előbb-utóbb helyettesíteni kell vagy mert a nukleáris energia fajlagosan olcsóbb. *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (0,5 pont); A nukleáris energia felhasználása inkább veszélyes, mint hasznos, mert rengeteg kockázattal jár (balesetek, nukleáris hulladék tárolásának megoldatlansága). *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (0,5 pont)

**9. A feladat az Európai Unió történetéhez kapcsolódik. (E/2)
Azonosítsa a térkép segítségével az európai integráció bővítésének lépéseit! Írja be a táblázatba a megfelelő országcsoport betűjelét! *(Két betűjelet beírtunk.)* (Elemenként 0,5 pont.)**

1957 – c); 1973 – f); 1981 – d); 1986 – b); 1995 – e); 2004 – a)

**10. A feladat az európai integráció történetéhez kapcsolódik. (E/3)
Válassza ki az igaz állításokat a forrás és ismeretei segítségével! Karikázza be ezek sorszámát!
Feladatrészenként egy állítás igaz. (Elemenként 0,5 pont.)**

a) 2.; b) 3.; c) 3.; d) 1.; e) 2.; f) 2.

**11. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik. (E/4)
Döntse el a diagramok és ismeretei segítségével, melyik tagállamra igazak az állítások! Írja a tagállam nevét a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)**

a) Egyesült Királyság / Nagy-Britannia / Anglia; b) Luxemburg; c) Franciaország; d) Görögország; e) Ciprus; f) Olaszország; g) Írország; h) Németország

**12. A feladat az Európai Unió kialakulásának előzményeivel kapcsolatos. (E/4)
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

a) A francia–német megbékélés. *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható. A válasz csak akkor fogadható el, ha szerepel benne a két nemzet / ország megnevezése.);* **b)** (köztársasági) elnök / államfő; **c)** Európa világpolitikai súlyának növelése. *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.);* **d)** (európai) integráció *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

**13. A feladat a világ népesedéséhez kapcsolódik. (E/3)
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

a) Kína(i Népköztársaság) (0,5 pont); **b)** India (0,5 pont); **c)** Kínában bevezették az egy-gyermekes családmódellet. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, illetve más helyes válasz is elfogadható. A válasz akkor is elfogadható, ha azt a vizsgázó India szempontjából fogalmazza meg. Pl. Nincs / nem sikeres az állami születésszabályozás.)* (1 pont); **d)** A bevándorlás. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, illetve más helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

14. A feladat a globalizációval kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A globális világ mely problémáira utalnak a karikatúrák? Nevezze meg őket egy-egy szóval / kifejezéssel!

a) környezetszennyezés / környezetkárosítás / levegőszennyezés / globális felmelegedés (A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.); **b)** túlnépesedés / népességrobbanás (A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.); **c)** 3.

15. A feladat az európai integráció történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) Mikor és hol írták alá az alábbi szerződéseket? Karikázza be a megfelelő helyszínt és évszámot!

a) Róma; **b)** 1957; **c)** Maastricht; **d)** 1992; **e)** Egyesült Királyság; **f)** Görögország; **g)** Ausztria; **h)** Lengyelország

16. A feladat a szociális piacgazdasághoz kapcsolódik. (E/4)

Döntse el a forrás és ismeretei segítségével, hogy a felsorolt tevékenységek az állam melyik gazdasági funkciójához sorolhatók! Írja a tevékenységek sorszámát a megfelelő mezőbe! (Elemenként 1 p.)

Allokáció: 1., 4.; Redistribúció: 3.; Stabilizáció: 2.

